

РАВНИ

5

ДЕНИЦА ЛЮБЕНОВА,
БОЯН ЗАХАРИЕВ,
КРАСИМИР КЪНЕВ.
ДОКЛАДВАНЕ НА ИНЦИДЕНТИ
ОТ ОМРАЗА – СЪЗДАВАНЕ
НА РАБОТЕЩА ПЛАТФОРМА

БЪЛГАРСКИ
ХЕЛЗИНСКИ
КОМИТЕТ

ЗАДАЧО

Деница Любенова
Боян Захариев
Красимир Кънев

ДОКЛАДВАНЕ НА ИНЦИДЕНТИ ОТ ОМРАЗА – СЪЗДАВАНЕ НА РАБОТЕЩА ПЛАТФОРМА

Помагало 5 от обучителен пакет
РАВНИ -ЗАЕДНО СРЕЩУ ДИСКРИМИНАЦИЯТА
И ПРЕДРАЗСЪДЪЦИТЕ

Български хелзинкски комитет
София, 2023 г.

БЪЛГАРСКИ
ХЕЛЗИНСКИ
КОМИТЕТ

Съфинансирано от
Европейски съюз

Българският хелзинкски комитет (БХК) е независима неправителствена организация за защита на правата на човека - политически, граждански, културни и социални. Създадена е на 14 юли 1992г.

Проектът е съфинансиран от програмата на Европейския съюз „Граждани, равенство, права и ценности“ (2021 – 2027) и се изпълнява от консорциум, координиран от Българския хелзинкски комитет в партньорство със: сдружение „Организация ДРОМ“, сдружение „Асоциация ИНТЕГРО“, Либерална алтернатива за ромско гражданско обединение, Ромска академия за култура и образование, Младежка ЛГБТ организация „Действие“. Изразените възгледи и мнения са изцяло на авторите и не отразяват непременно позициите на Европейския съюз или на Европейската комисия, които не носят отговорност за тези възгледи и мнения.

Обучителен пакет

РАВНИ -ЗАЕДНО

СРЕЩУ ДИСКРИМИНАЦИЯТА И ПРЕДРАЗСЪДЪЦИТЕ

Публикацията може да бъде цитирана и адаптирана свободно с некомерсиална цел, с изричното позоваване на източника.

Автори: **Красимир Кънев, Рагослав Стоянов, Деница Любенова, Боян Захариев**

Редактор: **Антоанета Ненкова**

Коректор: **Марта Иванова, Редакторите Бг**

Графичен дизайн и предпечат: **Илина Маринова**

Печат: **Вугу Принт ООД**

Издава: **Български хелзинкски комитет**

ул. „Върбица“ № 7

1504 София, България

тел. 02 9434876

www.bghelsinki.org

ISBN 978-954-9738-61-2 (мека подвързия)

ISSN 978-954-9738-62-9 (e-book)

РАВНИ -ЗАЕДНО СРЕЩУ ДИСКРИМИНАЦИЯТА И ПРЕДРАЗСЪДЪЦИТЕ

Настоящият обучителен пакет е изготвен в рамките на проекта „Укрепване на ролята на гражданските организации на уязвими общности в България да противодействат на дискриминацията, нетолерантността, речта на омраза и престъпленията от предразсъдъци“ (EQUALTOGETHER). Проектът е съфинансиран от Европейския съюз.

Пакетът включва пет помагала, предназначени за обученията на представители на граждански организации на уязвими общности, обществени лидери и заинтересовани страни в различни региони на България. Целта на тези обучения е укрепване на капацитета на гражданското общество да разпознава дискриминацията, престъпленията от омраза и речта на омраза, както и да докладва за тези правонарушения.

Темите на обучителните материали са:

1. Дискриминацията като правонарушение: същност и форми
2. Механизми за борба с дискриминацията
3. Речта на омраза и борбата с нея
4. Престъпления, побудени от предразсъдъци, и борбата с тях
5. Докладване на инциденти от омраза – създаване на работеща платформа

Обучителните материали са изготвени от авторски колектив: Деница Любенова, Боян Захариев, Красимир Кънев и Радослав Стоянов.

Съдържание

Защо е важно да се докладват инциденти от предразсъдъци?	7
Платформата Equal.bg и инструкции за подаване на сигнал в нея	9
Инструкции за подаване на сигнал в платформата „Equal Together“, https://www.equal.bg/	10
ПОДАЙ СИГНАЛ	10
> БУТОН „ПОДАЙ СИГНАЛ“	11
> БУТОН „СЪГЛАСЕН СЪМ“	11
> БУТОН „ПОДАЙ“	14
Методология за създаване на работеща платформа за докладване на инциденти от омраза	16
Общи насоки	16
Проучване на дизайн и съдържанието на вече изградени платформи за регистриране на инциденти, включително на престъпления от омраза/ предразсъдъци	17
Предварително проучване на нагласите за подаване на информация в платформата за регистриране на инциденти от омраза/предразсъдъци	21
Създаване на структура на платформата за регистриране и докладване на инциденти от омраза/ предразсъдъци	22
Популяризиране на платформата за регистриране и докладване на инциденти от омраза. Създаване и прилагане на план за стимулиране на потенциалните жертви, пострадали и свидетели да подават информация в платформата за регистриране на инциденти от омраза	24

Модулът представя създадената в рамките на проекта платформа Equal.bg (<https://www.equal.bg/>) за регистриране и докладване на инциденти от омраза/предрасъгъци и инструкции за подаване на сигнал в платформата. Приложена е и разработената, също в рамките на проекта, методология за създаване на работеща платформа за докладване на инциденти от омраза.

Защо е важно да се докладват инциденти от предразсъдъци?

В хода на експертните обсъждания в рамките на проекта EQUALTOGETHER беше установено, че според вече натрупания опит по създаването на платформи за докладване на престъпления и инциденти от омраза/предразсъдъци, основно предизвикателство ще бъде именно насърчаването на пострадалите и свидетелите да подават информация за инцидента. Препятствията са няколко:

- Инцидентите от омраза са силно травмиращи преживявания за повечето участници и решението за тяхното съобщаване не е лесно.
- Докладването на инциденти от омраза често предполага разкриване на собствената принадлежност към уязвима и често стигматизирана група, което не всеки е готов да направи.
- Необходимо е голямо доверие към страната, която събира информация за инцидентите от омраза/предразсъдъци, както и към мерките, които тази страна ще предприеме.
- Докладването на инцидентите от омраза понякога води до вторична виктимизация на уязвимите лица и групи.
- Необходимо е някаква форма на обратна връзка за употребата на подадената информация и ползата от нея.

Инцидентите от омраза/предразсъдъци обикновено засягат уязвими лица и групи в съвременните общества, към които не само широката публика, но също така и органите на реда гледат с лошо чувство и с подозрение. Такива в България са например ромите, ЛГБТИ хората, мигрантите. Не са малко хората, работещи в правораздавателните органи, които са пропити от същите предразсъдъци, които се ширят сред останалата част от

населението. Това не само преняства предприемането на ефективни действия за борба с инцидентите от омраза, но често води до вторична виктимизация на засегнатите. С други думи, веднъж станали жертви на престъпления от омраза, жертвите могат да станат такива за втори път или най-малкото да им бъде отговорено с пренебрежение, след като докладват за престъплението – този път от страна на правораздавателния орган.

Поради това престъпленията от омраза, както и речта на омраза се докладват по правило много по-рядко, отколкото останалите инциденти. Това се отнася както за докладването им на правоприлагащите органи, така и за споделянето на информация в публични платформи. Оттук – мерките, които се предприемат за борба с инцидентите от омраза, засягат една много малка част от тях. Латентността при този вид противоправно поведение е много голяма.

Подобна ситуация изправя съвременните общества пред парадокс. От една страна, престъпленията от омраза се приемат за такива с по-голяма обществена опасност от обикновените престъпления. От друга страна, поради по-рядкото им докладване наказателното преследване и изобщо – прилагането на мерки за формален социален контрол, в такива случаи е по-рядко.

Нито правоприлагащите органи, нито обществото като цяло могат да предприемат мерки срещу инцидентите от омраза, ако те не се докладват. Докладването е първата стъпка, която води към осъзнаване на мащаба на проблема. То е от ключово значение също така предвид факта, че съвременните общества, доминирани от различни по вид и сила предразсъдъци към уязвими лица и групи, са готови с охота да приемат, че инцидентите от омраза, насочени към тях, са маргинален проблем, за който не си струва да се предприемат сериозни мерки и да се заделя значим обществен ресурс.

Докладването на инцидентите от омраза принадлежи към сърцевината на работата на организациите, чиято основна цел е застъпничеството за правата и интересите на уязвимите групи в обществото. Инцидентите от омраза стигматизират и маргинализират тези групи чрез „нормализирането“ на омразата и предразсъдъците спрямо тях. Те са сериозно преняствие пред всякакви

усилия за тяхното равноправно интегриране в обществото. Поради това организациите и институциите, които са посветени на това, следва да погледнат изключително сериозно на борбата с инцидентите от омраза и да посветят сериозни усилия за тяхното докладване.

Платформата Equal.bg и инструкции за подаване на сигнал в нея

Платформата Equal.bg (<https://www.equal.bg/>) за регистриране и докладване на инциденти от омраза/предразсъдъци е създадена с цел да покрие широк кръг от ситуации, участници в инцидентите, предизвикани от омраза/предразсъдъци, и други важни обстоятелства. Тя е направена, за да обслужва всички информационни, статистически и аналитични нужди, включително докладването на обобщената информация за регистрираните инциденти пред ОССЕ. Платформата Equal.bg **няма да се използва** за целите на докладване на потенциални престъпления и в нея **няма да се събират лични данни**.

Подаването на информация на платформата е напълно **анонимно** и без предоставяне на лични данни. Това няма да доведе до никакви преки последици за участниците в инцидента – както за жертвите, така и за извършителите. Събраната информация има за цел анализирането на омразата и предразсъдъците и за аргументирането на нуждата от промени в законодателството, политики и практики. Тази задача е не по-малко значима от преките последици за извършителите, защото с течение на времето ще спомогне за промяна на цялостната среда.

Подаването на сигнал в платформата Equal.bg **не изпраща автоматично жалба в полицията**. За докладване на случая в полицията – <https://www.mvr.bg/министерството/за-министерството-на-вътрешните-работи/предложения-и-сигнали>.

Инструкции за подаване на сигнал в платформата „Equal Together“ в <https://www.equal.bg/>

Когато посетите платформата „Equal Together“ на адрес <https://www.equal.bg/>, вижгате следната информация:

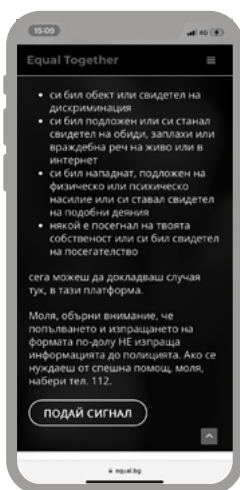
ПОДАЙ СИГНАЛ

Независимо от твоя етнос или раса, пол, сексуална ориентация, увреждане, религия или вяра, език или сродни **признаци**, всички имаме право да не бъдем обект на обиди, подигравки или враждебна реч, мотивирани от омраза или предразсъдъци, включително в работата и като потребители на услуги.

Ако на основата на някой от изброените признаци:

- си бил обект или свидетел на дискриминация;
  - си бил подложен или си станал свидетел на обиди, заплахи или враждебна реч на живо или в интернет;
  - си бил нападат, подложен на физическо или психическо насилие или си ставал свидетел на подобни деяния;
  - някой е посегнал на твоята собственост или си бил свидетел на посегателство,
- сега можеш да докладваш случая тук, в тази платформа.

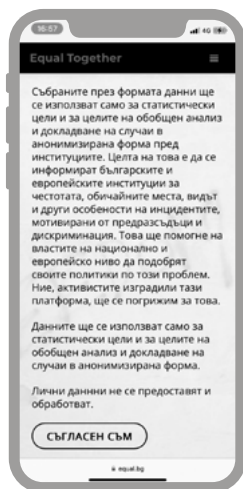
Моля, обърни внимание, че попълването и изпращането на формата по-долу НЕ изпраща информацията до полицията. Ако се нуждаеш от спешна помощ, моля, наведи тел. 112.

> БУТОН „ПОДАЙ СИГНАЛ“

След като натиснеш бутона, се появява следният текст:

„Събраните през формата данни ще се използват само за статистически цели и за целите на обобщен анализ в анонимизирана форма пред институциите. Целта на това е да се информират българските и европейските институции за честотата, обичайните места, видът и други особености на инцидентите, мотивирани от предразсъдъци и дискриминация. Това ще помогне на властите на национално и европейско ниво да подобрят своите политики по този проблем. Ние, активистите изградихме тази платформа, ще се погрижим за това. Данните ще се използват само за статистически цели и за целите на обобщен анализ и докладване на случаи в анонимизирана форма.

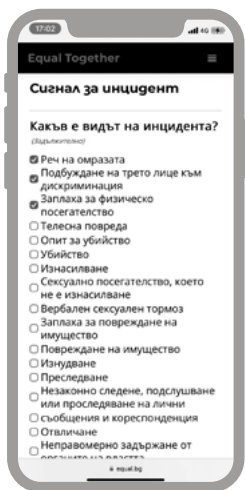
Лични данни не се предоставят и обработват.“

Лични данни не се предоставят и обработват.“

> БУТОН „СЪГЛАСЕН СЪМ“

След натискане на бутона се преминава към анкетата:

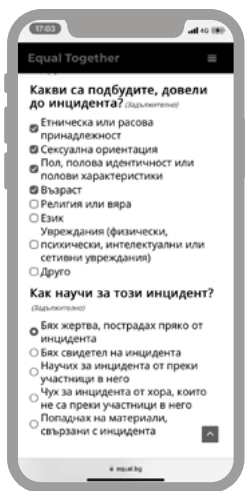
Какъв е видът на инцидента?
(Избери повече)

Пример

- Реч на омразата
- Подбуждане на трето лице към дискриминация
- Заплаха за физическо посегателство
- Телесна повреда
- Опит за убийство
- Убийство
- Изнасилване

- Сексуално посегателство, което не е изнасилване
- Вербален сексуален тормоз
- Заплаха за повреждане на имущество
- Повреждане на имущество
- Изнугване
- Преследване (подсказка какво е преследване)
- Незаконно следене, подслушване или проследяване на лични съобщения и кореспонденция
- Отвлечане
- Неправомерно задържане от органите на властта
- Отказ за предоставяне на медицинска услуга
- Отказ за предоставяне на образователни услуги
- Отказ за предоставяне на друга услуга
- Отказ за назначаване на работа/уволнение
- Друго (отворен отговор)

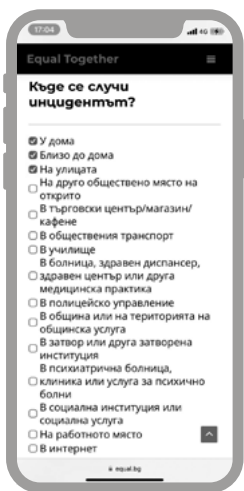
Пример

Какви са подбудите, довели до инцидента? (можеш да отбележиш няколко отговора, като посочването е задължително)

- Етническа или расова принадлежност
- Сексуална ориентация
- Пол, полова идентичност или полови характеристики
- Възраст
- Религия или вяра
- Език
- Увреждания (физически, психически, интелектуални или сетивни увреждания)
- Друго (отворен отговор)

Как научи за този инцидент? (само един отговор, като посочването е задължително)

- Бях жертва, пострадах пряко от инцидента
- Бях свидетел на инцидента
- Научих за инцидента от преки участници в него
- Чух за инцидента от хора, които не са преки участници в него
- Попаднах на материали, свързани с инцидента

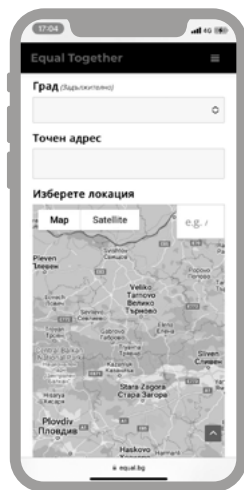
Пример

Къде се случи инцидентът?
(може да отбележиш няколко отговора)

- У дома
- Близко до дома
- На улицата
- На друго обществено място на открито
- В търговски център/магазин/кафене
- В обществения транспорт
- В училище
- В болница, здравен диспансер, здравен център или друга медицинска практика
- В полицейско управление
- В община или на територията на общинска услуга

- В затвор или друга затворена институция
- В психиатрична болница, клиника или услуга за психично болни
- В социална институция или социална услуга
- На работното място
- В интернет
- На друго място (отворен отговор)

Къде се случи инцидентът?
Падащо меню с областните градове. Посочването на града е задължително. Има и възможност да напишеш точен адрес. Има опция за избор от карта:

Кога се случи инцидентът?

- Година (пагащо меню)
- Месец (пагащо меню)
- Не мога да посоча

През коя част от деня се случи инцидентът? (само един отговор)

- Сутрин
- Следобед
- Вечер
- През нощта
- Не мога да посоча

Equal Together

Кога се случи инцидентът?

Година

Месец

През коя част от деня се случи инцидентът?

Сутрин

Следобед

Вечер

През нощта

Не мога да посоча

Ако искате да добавите нещо или да опишете инцидента със свои думи, може да го направите тук. Може да прикачите и линкове.

В мейл.бг

Пример

Ако искаш да добавиш нещо или да опишеш инцидента със свои думи, можеш да го направиш тук. Може да прикачиш и линкове. (отворен въпрос)

Equal Together

До каква степен сте уверени/а в достоверността на информацията за инцидента, която споделихте? (задължително)

Моля изберете число от 1 до 5, където 5 означава най-висока степен на увереност в достоверността на информацията, а 1 означава най-ниска степен на увереност. Изберете 1, ако сте крайно несигурни в достоверността на предоставената от Вас информация за инцидента. Изберете 5, ако си напълно уверен/а, че предоставената от теб информация описва инцидента по най-достоверен начин.

1 2 3 4 5

ПОДАЙ

В мейл.бг

Пример

До каква степен си уверен/а в достоверността на информацията за инцидента, която сподели? (посочването на отговор е задължително)

Моля, избери число от 1 до 5, където 5 означава най-високата степен на увереност в достоверността на информацията, а 1 означава най-ниската степен на увереност. Избери 1, ако си крайно несигурен/на в достоверността на предоставената от теб информация за инцидента. Избери 5, ако си напълно уверен/а, че предоставената от теб информация описва инцидента по най-достоверен начин.

Данни за подалия сигнала:

Пол: (задължителен)

- Мъж
- Жена
- Небинарни

Възрастова категория:

- 0–24 г.
- 25–34 г.
- 35–54 г.
- 55 и повече

С какво се занимавате в момента?

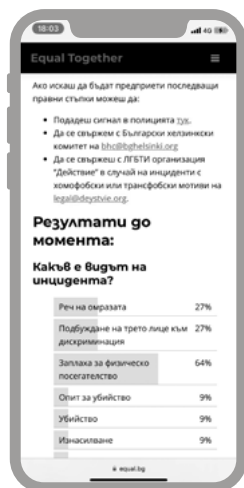
- Работа в частна фирма
- Работа в публичен орган
- Работа в научноизследователска организация/учебно заведение
- Работа в организация на гражданското общество
- Не работя

> БУТОН „ПОДАЙ“

След като въпросникът е попълнен, излиза следната информация:

Ако искаш да бъдеш предприети последващи правни стъпки, можеш да:

- Подадеш сигнал в полицията мул: <https://www.mvr.bg/министерството/за-министерството-на-вътрешните-работи/предложения-и-сигнали>
- Да се свържеш с Българския хелзинкски комитет на bhc@bghelsinki.org
- Да се свържеш с ЛГБТИ организация „Действие“ в случай на инциденти с хомофобски или трансфобски мотиви на legal@deystvie.org

Методология за създаване на работеща платформа за докладване на инциденти от омраза

Общи насоки

Настоящият документ описва процеса на създаване на платформа за регистриране на инциденти от омраза/предразсъдъци в рамките на проекта „Укрепване на ролята на гражданските организации на уязвими общности в България да противодействат на дискриминацията, нетолерантността, езика на омразата и престъпленията от предразсъдъци“ (Scaling up the Role of Civil Society of Vulnerable Communities in Bulgaria to Respond to Discrimination, Intolerance, Hate Speech and Hate Crimes, EQUALTOGETHER)

Методологията за създаване на работеща платформа за регистриране на инциденти, предизвикани от омраза/предразсъдъци включва следните стъпки/етапи:

1. Преглед на съществуващите платформи за докладване на престъпления и инциденти от омраза.
2. Проучване на нагласите за подаване на информация в платформа за регистрация на инциденти от омраза.
3. Създаване на структура на платформата за регистриране и докладване на инциденти от омраза.
4. Популяризиране на платформата за регистриране и докладване на инциденти от омраза. Създаване и прилагане на план за стимулиране на потенциалните жертви, пострадали и свидетели да подават информация в платформата за регистриране на инциденти от омраза.

В хода на експертните обсъждания беше установено, че съобразно вече натрупания опит по създаването на платформи за докладване на престъпления и инциденти

от омраза/предразсъдъци основно предизвикателство ще бъде именно насърчаването на пострадалите и свидетелите да подават информация за инцидента.

Препятствията са няколко:

- Инцидентите от омраза са травмиращи преживявания за повечето участници и решението за тяхното съобщаване не е лесно.
- Необходимо е голямо доверие към събиращите информация за инцидентите от омраза/предразсъдъци.
- Необходимо е някаква форма на обратна връзка за употребата на подадената информация и за ползата от нея.

В рамките на проекта ще бъде създадена платформа за събиране на информация за инциденти от омраза/предразсъдъци, която няма да води до преки видими резултати за участниците в конкретния инцидент. Информацията няма да се ползва пряко за целите на разследването. Това може да разочарова част от потенциалните податели на сигнали в платформата, например тези, които са пострадали в сериозни инциденти и е оправдано очакването им за извършителите да възникнат някакви последствия. Във връзка с това особено внимание ще бъде отделено на въвеждащите текстове и съпътстващите документи, така че потенциалните податели на информация да са напълно наясно на какво могат да разчитат и как ще бъде използвана информацията.

Проучване на дизайна и съдържанието на вече изградени платформи за регистриране на инциденти, включително на престъпления от омраза/предразсъдъци

Бяха проучени както платформи с общо предназначение, така и платформи, специализирани в регистрирането на инциденти срещу определени групи, които стават жертва на дискриминация и на инциденти от омраза/предразсъдъци.

Платформа	Предназначение	Стил/визуализация
https://stophate.bg/dokladvai/public/#/	<p>Ориентирана е предимно към събиране на информация за сериозни инциденти, които могат да бъдат докладвани и да станат обект на разследване. Насочена е към всички възможни целеви групи, които са потенциален обект на дискриминация или на инциденти, предизвикани от омраза.</p>	<p>Текстовете са оформени в официален стил и имат строго институционално звучене. Платформата е бедна на визуални елементи – цветове, снимков материал.</p>
https://hatecrime.deystvie.org/#/	<p>Тази платформа трябва да бъде обновена по проекта. Тя е концептуално и функционално еквивалентна на платформата Stophate.bg. Предвидена е и възможност функционалността на платформата да бъде разширена със специална секция, в която могат да бъдат регистрирани инциденти, за които подателите на информацията не търсят помощ за започване на разследване, а желаят да допринесат за събирането на достоверна аналитична и статистическа информация. Тази секция не е разработена, налични са само насочващи текстове.</p>	<p>Платформата е стилстично еквивалентна на Stophate.bg</p>
www.tolerantni.com	<p>Това е платформа за регистриране на инциденти от омраза, създадена от Фондация „Глас“. За разлика от другите разглеждани платформи тя има ясен тематичен фокус върху ЛГБТ хората.</p>	<p>Езикът на платформата е неформален, обръщенията са в единствено число. Езикът е неинституционален</p>

Платформа	Предназначение	Стил/визуализация
		и създава чувство на съпричастност. Платформата съдържа качествен снимков и друг илюстративен материал, който по дискретен начин подсказва предназначението ѝ и обогатява ефекта от езиковата информация. Необходимо е да се провери дали този подход би работил добре и при многоцелеви платформи за регистриране на инциденти от омраза.
https://nohate.bghelsinki.org/	<p>Сайт с информация за проекта NoHate. Съдържа голям обем информация, която може да бъде използвана на новата платформа, включително полезни текстове с дефиниции.</p>	<p>Сайтът съдържа богат снимков и друг илюстративен материал, който може да се ползва и за новата платформа, отделно от добавянето на хипервръзка към самата страница Nohate.bg. Ако няма правни проблеми с правата върху материалите и тяхното повторно използване, те могат да бъдат предоставени на дизайнерите на новата платформа.</p>

Платформа	Предназначение	Стил/визуализация
https://hatecrime.osce.org/	Платформата съдържа много информация за регистрираните престъпления от омраза по страни – включително табулирани данни и доклади/анализи, но не съдържа форма за подаване на информация. Изглежда, че информацията не постъпва директно през форма, а се подава по друг начин (чрез организации партньори). На тази платформа може да бъде публикувана обобщена информация, събрана от платформата, която предстои да бъде създадена.	Платформата е богато илюстрирана със снимки, инфографики, корици на доклади и други визуални елементи, привличащи и задържащи вниманието. Може да се ползва като визуален образец.

Съществуващите платформи могат да бъдат групирани по няколко съществени признака:

1. Дали са специализирани за подаване на сигнали от определени групи или са предназначени за обхващане на целия спектър от възможни случаи, свързани с омраза или предразсъдъци.
2. Дали са ориентирани основно към събирането на сигнали за сериозни инциденти, които представляват потенциални престъпления и задължително подлежат на разследване, или са насочени към събиране на информация за всякакви инциденти от омраза/предразсъдъци, включително такива, които са предмет на други мерки, или обичайно остават незабелязани/неотразени и не водят до никаква реакция.

Много от съществуващите платформи си поставят амбициозната задача да покрият целия възможен спектър от инциденти, оставяйки открити и възможността самото регистриране на случай в платформата да доведе до подаване на сигнал в полицията или друг праброприлагащ орган. В тези случаи съответната плат-

форма поставя акцент или върху подаването на сигнал към съответните институции, или върху събирането на статистическа информация с аналитична и застъпническа цел – за изготвяне на доклади за международни правозащитни организации, за повишаване на обществената чувствителност, за инициране на законодателни промени или подобряване на съществуващите политики и други подобни обществено полезни цели, но без пряко ангажиране с конкретен случай.

Предварително проучване на нагласите за подаване на информация в платформата за регистриране на инциденти от омраза/предразсъдъци

Интервютата с експерти и с жертви и пострадали от инциденти, свързани с омраза/предразсъдъци ще бъдат използвани за предварително тестване на идеи за изграждането и съдържанието на платформата, както и за събиране на нови предложения и идеи. Въпроси относно необходимостта от платформа, подобна на тази, която предстои да бъде изградена, и готовността за нейното институционално използване са включени в разработените въпросници за експерти.

В интервютата с пострадали от инциденти от омраза/предразсъдъци са включени примерни уводни текстове, за да се провери реакцията на различни начини на въвеждане на темата и при различни форми на общуване – формално или по-лично. Важен акцент, който трябва да бъде проверен, е и начинът на използване на женски и мъжки род в съчетание с официални или неформални форми на обръщение към пострадалите. Целта е да се намери подходящият баланс между отношение, което е предразполагащо, и риска общуването да прозвучи неуважително или несериозно на фона на обсъжданите сериозни инциденти.

Предварителният анализ показва, че по-личното и неформално отношение е характерно за тематични платформи, които са създадени от хора, принадлежащи към определена група, която е потенциална жертва на дискриминация и предразсъдъци за хора от същата група. Съпричастността, която се подразбира в такива случаи, дава възможност да се използва неформален език и да се

изгради лично отношение, без това да изглежда неуважително или прекалено фамилиарно. Възможно е този подход да се окаже приложим и при платформи за подаване на сигнали за инциденти от омраза/предразсъдъци с общо предназначение.

В интервюта с пострадали е включена и покана за подаване на информация във вече съществуващата платформа, като за целта във въпросника е поставен QR код. Целта на поканата е да се провери до каква степен личният контакт ще допринесе за по-голям интерес и по-голяма готовност за подаване на информация в платформата. Очакването е личният контакт да изгради доверителна връзка, която би трябвало да увеличи готовността за използване на платформата. Ако това очакване се потвърди, в плана за популяризиране на платформата и за нейното използване ще бъдат предвидени – в степенята, в която това е осъществимо – и подходи, основани на личен контакт, например с посредничеството на специалисти, упражняващи професии, при които има досег с групи, които са уязвими за прояви на дискриминация и са в повишен риск да станат обект на предразсъдъци и омраза.

Обратна връзка за съдържанието и дизайна на платформата ще бъде получена и в хода на предвидените обучения на местни партньорски организации, с които ще бъдат обсъдени и резултатите от предварителното проучване.

Създаване на структура на платформата за регистриране и докладване на инциденти от омраза/предразсъдъци

След прегледа на съществуващите платформи беше взето решението, че за целите, заложи в настоящия проект, е добре да бъде създадена платформа със съвсем нови структура, стил и визуализация, тъй като никоя от съществуващите платформи не може да покрие набелязаните цели. Създаването на новата структура стъпва върху опита от използването на действащите платформи, върху техните структура и дизайн, но ще съдържа

много повече елементи, включително информационни полета, организирани по нов начин.

Структурата на платформата за регистриране и докладване на инциденти от омраза/предрасъдъци е създадена с цел да покрие широк кръг от ситуации, участници в инцидентите, предизвикани от омраза/предрасъдъци, и други важни обстоятелства. Структурата е направена така, че да обслужва всички информационни, статистически и аналитични нужди, включително докладването пред ОССЕ на обобщена информация за регистрираните инциденти.

На този етап платформата няма да се използва за целите на докладване на потенциални престъпления и в нея няма да се събират лични данни. Това решение беше взето след внимателен анализ на технологичната готовност за съхранение на чувствителни лични данни, което изисква инвестирането на много по-голям ресурс. Освен това анализът на съществуващите платформи показва именно дефицит по отношение на събирането на по-обхватна информация за инцидентите от омраза, която да позволява да се оцени общата социална среда, разпространението на подобни инциденти, тяхната социална приемливост и чувствителността на обществото към тях.

Липсата на механизъм за докладване на престъпления от омраза с цел инициране на разследвания вероятно не е сред основните пречки за наказването на подобни престъпления на фона на недостатъците в законодателството и работата на правоохранителната и правораздавателната система, които поемат случаите след тяхното регистриране. Въпреки това възможността за подаване на сигнали до компетентните органи за случаи, регистрирани в платформата, може да бъде добавена на следващ етап.

Структурата на новата платформа е представена в „Инструкции за подаване на сигнал в платформата „Equal Together“ в <https://www.equal.bg/>“

Популяризиране на платформата за регистриране и докладване на инциденти от омраза. Създаване и прилагане на план за стимулиране на потенциалните жертви, пострадали и свидетели да подават информация в платформата за регистриране на инциденти от омраза

Популяризирането на платформата започва на етапа на проучването на нуждите. Въпросите, включени във въпросниците към експерти и потърпевши от инциденти, предизвикани от омраза, вече създават очаквания към платформата, която предстои да бъде стартирана.

Следващите стъпки ще бъдат свързани с план за преодоляването на някои от основните пречки, за които е известно, че намаляват вероятността за споделяне на информация за инциденти от омраза. Трябва да се отбележи, че по-голямата част от изследванията за основните пречки пред споделянето на информация се отнасят именно за престъпленията от омраза. Някои от тези пречки най-вероятно няма да засягат споделянето на информация за по-незначителни инциденти, предизвикани от омраза/предразсъдъци. За сметка на това може да се появят други бариери. В този предварителен анализ наблюдаваме само някои от основните пречки.

Всяка от участващите организации след преминаването на курса на обучение, предвиден в рамките на настоящия проект, и след анализа на местните нужди би следвало да доразвие настоящите насоки, отчитайки местния контекст и специфичните групи, които най-често стават жертва на инциденти от омраза в този контекст.

1. Липса на информация къде може да бъде подаден сигнал за инциденти от омраза и предразсъдъци

Каналите за разпространение на информация за платформата трябва да бъдат съобразени с местната аудитория от потенциални потребители на платформата. Каналите за масова комуникация, включително медии и социални мрежи достигат до широка аудитория, но не гарантират спечелването на доверие. На местно ниво

информацията може да бъде разпространена чрез НПО и представители на различни професии, работещи с различни уязвими групи, които са потенциални жертви на инциденти от омраза и предразсъдъци.

2. Страх от последствия, включително отмъщение, социално изключване, порицание

Тъй като подаването на информация на платформата ще бъде напълно анонимно и без предоставяне на лични данни не очакваме да има сериозни проблеми, свързани с бариери пред докладването на инциденти от омраза. За сметка на това може да се появи друг проблем – липсата на мотивация за подаване на информация.

3. Липса на мотивация за подаване на информация, която няма да породи никакви преки последствия за участниците в инцидента – за жертвите, пострадалите и извършителите

Трябва да се обърне внимание на значението, което информацията има за анализирането на омразата и предразсъдъците и за аргументирането на нуждата от промени в законодателството, политиките и практиките. Тази задача може да бъде представена като не по-малко значима от преките последствия за извършителите, защото с течение на времето ще спомогне за промяна на цялостната среда, Организацията могат да разработят собствена аргументация за ползата от събирането на статистическа информация и за приноса, който имат хората, които я подават.

4. Чувство, че усилията не си струват, защото след подаването на информация в платформата нищо няма да се случи

Много е важно организацията, която събира информация чрез платформата, да бъдат напълно честни с потенциалните ползватели и податели на информация, за да не създават неизпълними очаквания и да не предизвикват разочарование. Подателите на информация трябва

ва да бъдат напълно наясно с целите на платформата и с това, че усилията им няма да доведат до подаване на сигнал в полицията или друг на компетентен орган, още преди да са започнали да подават информация. В този смисъл трябва да бъдат напълно ясни текстовете на платформата, както и всички материали, които популяризират платформата.

5. Технологични, езикови и функционални бариери

Тези бариери могат да бъдат съвсем актуални за някои от потенциалните ползватели на платформата. Платформата ще предоставя на потребителите възможността да попълнят само информация, каквато желаят. Въпреки това ползването на платформата изисква определени усилия и известна дигитална грамотност. Групите, които срещат технологични и функционални пречки, трябва също да имат възможност да подават информация за инцидентите от омраза и предразсъдъци. Всяка организация в местния контекст трябва да прецени дали има хора, които биха се изпитвали нужда от специална подкрепа, включително от други механизми за подаване на информация за инциденти от предразсъдъци.

6. Други бариери.

Помогало 5 от обучителен пакет РАВНИ -ЗАЕДНО СРЕЩУ ДИСКРИМИНАЦИЯТА И ПРЕДРАЗСЪДЪЦИТЕ

Съфинансирано
от Европейския съюз

Публикацията е изготвена в рамките на проекта „Укрепване на ролята на гражданските организации на уязвими общности в България да противодействат на дискриминацията, нетолерантността, езика на омразата и престъпленията от предразсъдъци“ (EQUALTOGETHER). Проектът е съфинансиран от програмата на Европейския съюз „Граждани, равенство, права и ценности“ (2021–2027) и се изпълнява от консорциум, координиран от Българския хелзинкски комитет в партньорство със: сдружение „Организация ДРОМ“, сдружение „Асоциация ИНТЕГРО“, Либерална алтернатива за ромско гражданско обединение, Ромска академия за култура и образование, Младежка ЛГБТ организация „Действие“.

Изразените възгледи и мнения са изцяло на авторите и не отразяват непременно позициите на Европейския съюз или на Европейската комисия, които не носят отговорност за тези възгледи и мнения.

БЪЛГАРСКИ
ХЕЛЗИНСКИ
КОМИТЕТ